

نقشه برداری ذهنی و مفهومی

نویسندگان:

اکرم حمیدی نصرآباد

اعظم حمیدی نصرآباد

سرشناسه	: حمیدی نصرآباد اکرم - ۱۳۶۸
عنوان و پدیدآور	: نقشه برداری ذهنی و مفهومی / نویسندگان اکرم حمیدی نصرآباد، اعظم حمیدی نصرآباد
مشخصات نشر	: مشهد: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	: ۱۱۸ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۷۶-۳۷۴-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: اندیشه و تفکر خلاق / ادراک فضا
بناسه نزوده	: حمیدی نصرآباد، اعظم
رده بندی کنگره	: G ۷۱/۵
رده بندی دی.سی	: ۳۰۴/۲۳
شماره کتاب بناسه ملی	: ۶۲۱۲۷۷۱

مرکز پخش:

مشهد: خیابان امام خمینی - جنب اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی
 تلفن سفشات: ۰۵۱ - ۳۲۲۸۳۲۲ * دفتر نشر: ۰۵۱ - ۳۲۲۸۰۱۶۷
 تلفن زرگان: ۰۵۱ - ۳۲۲۸۱۴۱۰

مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی
ضریح آفتاب

Email: zarihaftab@gmail.com - Website: www.zariheaftab.ir

نام کتاب	: نقشه برداری ذهنی و مفهومی
مؤلف	: اکرم حمیدی نصرآباد، اعظم حمیدی نصرآباد
ناشر	: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
طراح و صفحه آرایی	: جواد ذاکر تولایی
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۹
قطع	: رقعی
شمارگان	: ۱۰۰۰
قیمت	: ۲۵۰۰۰ تومان
چاپ	: قدیمی
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۷۶-۳۷۴-۵

۹	مقدمه
۹	نقشه‌سازی
۱۰	نقشه‌ها به عنوان سایه‌ها
۱۰	نقشه‌ها بر اساس زاویه دید متفاوت‌اند
۱۱	ساختار مختلف نقشه‌ها
۱۳	نقشه‌برداری ذهنی چیست؟
۱۶	تاریخچه نقشه‌برداری ذهنی
۱۷	مبانی نقشه‌برداری در آموزش
۲۱	نقشه‌برداران ذهنی بزرگ در تاریخ
۲۱	لئوناردو داوینچی
۲۲	گالیله
۲۲	ریچارد فیمن
۲۳	آلبرت انیشتین
۲۴	نقشه‌های ذهنی و نقشه‌های مفهومی
۲۷	اشکال تجسم
۲۷	نقشه‌های مفهومی
۲۹	شیوه‌های استفاده از نقشه مفهومی
۳۰	انواع نقشه‌های مفهومی
۳۱	ترسیم نقشه‌های مفهومی
۳۲	معرفی نرم افزارهای ترسیم نقشه‌های مفهومی
۳۵	اصول ترسیم نقشه‌های مفهومی
۳۶	رابطه‌ی نقشه‌های مفهومی با ساخت گرابی
۳۸	کاربرد نقشه‌های مفهومی در آموزش
۴۱	مدل سازی نمودارها

- ۴۱ چرا باید از نقشه برداری ذهنی استفاده کنیم؟ ■
- ۴۲ حافظه را تقویت کنید ■
- ۴۲ حقایق و اشکال در مورد نقشه برداری ذهنی ■
- ۴۳ چگونه نقشه های ذهنی می توانند به شما کمک کنند؟ ■
- ۴۴ نقشه برداری ذهنی نیز به شما امکان می دهد تا کارها را بهتر برنامه ریزی کنید ■
- ۴۹ مزایای استفاده از نقشه های ذهنی ■
- ۵۰ معایب استفاده از نقشه های ذهنی ■
- ۵۱ مزایای استفاده از معایب ■
- ۵۲ روش یادگیری فشرده (مختصر، مجمل) ■
- ۵۴ راهبرد یادگیری شما چیست؟ ■
- ۵۴ آی دی کلمه ■
- ۵۵ خود پریشی ■
- ۵۵ صورت خیم بصری ■
- ۵۵ استنباط ■
- ۵۶ عبارت پردازی سریع و خلاصه برداری ■
- ۵۶ عبارت پردازی ■
- ۵۶ تفکر (تعمق) ■
- ۵۷ طراحی یک طرح یادگیری شخصی ■
- ۶۰ نقشه های ذهنی و خلاقیت ■
- ۶۲ انواع مختلف یادگیری ■
- ۶۴ نقشه های ذهنی به شما در حل مسئله کمک می کند ■
- ۶۵ نقشه های ذهنی از نظر بصری تاثیر گذار هستند ■
- ۶۵ نقشه های ذهنی یادگیری و حافظه را بهبود می بخشد ■
- ۶۶ غلبه بر مسامحه و موانع ■
- ۶۷ هیچ چیزی وجود ندارد که شما را محدود کند ■

- ۶۹ تهیه لیست ■
- ۷۰ نوشتن (یادداشت برداری) ■
- ۷۲ تحقیق و پژوهش ■
- ۷۳ طوفان مغزی ■
- ۷۴ مطالعه ■
- ۷۵ طراحی ■
- ۷۶ حل مسئله ■
- ۷۷ برآورد زمان پروژه ■
- ۷۹ مدرسه ■
- ۸۸ نوایع بزرگ یادداشت برداری ■
- ۸۸ بهترین روش آشکار کردن افکار ■
- ۸۹ یک رویای محال ■
- ۹۰ هفت مرحله در تهیه یک نقشه ذهنی ■
- ۹۲ اولین نقشه ذهنی خود را تهیه کنید ■
- ۹۷ چگونه می توانم خلاقیت خود را افزایش دهم؟ ■
- ۹۸ چارلز داروین ■
- ۹۹ نقشه های ذهنی در عمل ■
- ۱۰۰ یادگیری و آمادگی برای امتحانات با نقشه ذهنی ■
- ۱۰۱ آماده سازی برای امتحانات ■
- ۱۰۲ مدل خلاقیت 4P ■
- ۱۰۷ خلاقیت نتایجی به بار می آورد ■
- ۱۰۸ این یک مسئله شخصی است ■
- ۱۱۴ استفاده از نقشه برداری ذهنی در مرحله دوم ■
- ۱۱۴ مزایای نقشه برداری ذهنی نسبت به یادداشت برداری خطی ■
- ۱۱۶ منابع و مآخذ ■

■ مقدمه

ذهن چیست؟ سوالی است که از قدیم الایام توجه انسان را به خود جلب کرده است. مسلماً انسان مدتهاست که به وجود ذهن آگاه است در واقع نخستین پرسش فلسفی است که با پیدایش خودآگاهی مطرح می‌شود. با این حال این پرسش با یک سوال پیچیده و غامض اشتباه گرفته می‌شود اینکه: چگونه شناخت حاصل می‌شود؟ هرگونه نشانه آگاهی که فرد آگاه نداشته باشد از ما ناقص است. نقشه‌ها هماهنگی، مکملی و همگرایی کلی دارند (هامپدن - تورنر، ۱۹۸۱).

■ نقشه‌سازی

ما علاوه بر تصاویر با کلمات نیز نقشه می‌کشیم اما از آنجا که کلمات به صورت پراکنده ظاهر می‌شوند بسیاری از افراد تصور می‌کنند که جهان نیز توأم با بخشهایی معادل کلمات پراکنده است این طور نیست. آلفرد کورزیسکی می‌گوید "نقشه شی نیست" نقشه‌های کلمه ساختار تکه تکه‌ای دارند که از خود زبان نشأت می‌گیرند و رومانی آنچه که زبان توصیف می‌کند حاصل نمی‌شود. به عنوان مثال ایده علت و معلول خطی در ساختار یک جمله لاینفک (طبیعی) است جایی که یک نامعا از طریق فعل به مفعول اثر می‌گذارد اما این اثر ممکن است تعبیر بسیار نامناسبی از آنچه صورت می‌گیرد به ویژه در مورد تأثیرات متقابل باشد. یک روش اصلاح این تعصب و جانبداری کلامی تکمیل کلمات با نقشه‌های بصری است. اگر ذهن انسان علاوه بر اجزای به عنوان کل ادراک شود ما صرفاً به کلمات برای بیان بخشها نیاز نداریم بلکه به الگوها، تصاویر و الگوها برای بیان کل نیاز داریم. کلمات نیز باید به نحوی استفاده شوند که بیانگر کلیت باشند. نمادها و داستانها از زمان استعاره‌های قدیم برای ترسیم تصاویر و اشکال ذهنی استفاده شده‌اند. برای رد چنین اشکالی به عنوان اشکال مبهم بایستی با تشابهات آنها کلیه نقشهای مهم مربوط به اشیا مختلف را از دست بدهد. اکثر ما عکس فرد را درست تلقی می‌کنیم و یک نقاشی انتزاعی را کمتر این چنین

واقعی می‌پنداریم، اما این امر بستگی به این دارد که آیا ماهیت مجرای آن فرد یا روابط بین نقاشی و آن فرد را در نظر می‌گیریم یا خیر. تشابه نیز جنبه‌های بسیاری دارد.

■ نقشه‌ها به عنوان سایه‌ها

یکی از محدودیتهای نقشه‌ها این است که آنها معمولاً دو بعدی‌اند. توضیحات کرمی، دچار همین محدودیت‌اند. برای توضیح معنای اصلی "تخت دراز یک‌سید"، ویکتور فرانکل برای نشان دادن این نکته ما را دعوت کرد که سایه‌های مختلف را به شکل یک سیلندر در نظر بگیریم. نکته جالب توجه در مورد نقشه‌های سایه‌ای اما واقعی و بازتابی‌های محدودشان این است که یک شی می‌تواند بسیار متفاوت به نظر برسد و به زمانی که به نحوی متفاوت نقشه کشیده و اشتباهات تفاوت می‌توانند به نحوی ترسیم شوند که یکسان به نظر برسند. بنابراین، هر فرد، یک سیلندر بگیرد سایه‌های مخروطی و کروی و دو بعدی که آنها شکل می‌دهند می‌تواند یکسان باشد اما فرد باید فقط نور را از جهت دیگری بتاباند و نقشه‌های سایه از یک شی به ترتیب به صورت مستطیل، مثلث و دایره در می‌آید (هامپدن - تورنر، ۱۹۸۱).

■ نقشه‌ها بر اساس زاویه دید متفاوت

مسائل فوق تا اندازه‌ای به این دلیل به وجود می‌آیند که اشیا معمولاً در سه بعد ادراک شده‌اند و فقط در دو بعد نشان داده می‌شوند. پیش از این زاویه دید نیز وجود دارد؛ سایه بستگی به موقعیت نور دارد - حرکت نور و سایه شکل را تغییر می‌دهد. این پدیده بصری یک نقطه مقابل کلامی در یک داستان قایمی دارد که برعکس قرار داده شده است. آن با شش انسان عاقل سروکار دارد که همه نابینا نیستند که پشت سر یک فیل آمده‌اند و درصدد تشخیص شکل آن برآمدند اما هر کدام تعبیر متفاوتی از فیل داشتند (هامپدن - تورنر، ۱۹۸۱).

نقشه‌ها بستگی به ارزشها دارند. نقشه برداری ذهنی اساساً بستگی به ارزشها دارد.